

N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 13 februari 1891, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet. (2:a U. A.)

Ordinarie anslag.

Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli.

1:o) Kongl. Maj:t har i den till Riksdagen den 14 januari 1891 af-låtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att det under förestående rubrik upptagna belopp måtte, för ökande af deri ingående anslag för amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m., höjas från 62,400 kronor till 64,000 kronor, eller med 1,600 kronor.

Till det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet öfver finans-ärenden för den 12 januari 1891 har föredragande departementschefen i fråga härom erinrat, att i den vid 1878 års riksdag för finansdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli fastställda stat ett belopp af 7,000 kronor upptagits till amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m. samt att sedermera, då vid 1884 års riksdag kontroll- och

Ang. höjning af anslaget för amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m.

[1.]

justeringsbyrån uppförts å ordinarie stat under nämnda afdelning af Kongl. Maj:ts kansli, nyssberörda anslag, för betäckande af enahanda kostnader jemväl för kontroll- och justeringsbyrån, höjts till 9,000 kronor. Den erfarenhet, som vunnits under den derefter förflutna tiden, hade emellertid ådagalagt, att det till amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m. för finansdepartementet med inberäkning af kontroll- och justeringsbyrån sålunda disponibla belopp af 9,000 kronor icke lemnade tillfälle att bereda de i departementet anställde extra ordinarie tjänstemän en i förhållande till deras arbete någorlunda afpassad godtgörelse. Under erinran att kostnaderna för departementets bankbyrå utginge af anslagen för kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter och till arfvode för en byråassistent å nämnda byrå, ville departementschefen rörande dispositionen af anslaget till amanuenser m. m. för nästlidet år meddela följande uppgifter. Till innehafvarne af tre med årligt arfvode af 1,000 kronor förenade amanuensbefattningar, en å hvardera af departementets öfriga tre byråer, hade utbetalts de fastställda arfvodena, sammanlagdt 3,000 kronor, hvarjente till en hvar af dessa amanuenser äfvensom till den å bankbyrån anställde amanuens, hvilken äfven biträdt med handläggningen af göromålen inom departementet i öfrigt, utgått särskilda gratifikationer af 125 kronor till hvardera. Till vikariatsarfvoden hade åtgått 1,861 kronor 8 öre, till renskrifning 2,058 kronor 92 öre samt till arfvoden och gratifikationer å extra vaktbetjente 675 kronor. Återstoden af anslaget, 905 kronor, hade utdelats i gratifikationer till åtta amanuenser med belopp af respektive 175, 165, 125, 115, 100, 100, 75 och 50 kronor.

I betraktande deraf att den tjänstgöring, som ålåge innehafvarne af de med fast arfvode förenade amanuensbefattningarna, upptoge större delen af förmiddagen och icke sällan erfordrade hemarbete, måste den godtgörelse, som blifvit de ifrågavarande amanuenserna beredd, anses ganska ringa. I ännu högre grad gälde emellertid detta i fråga om godtgörelsen till öfrige amanuenser. Visserligen kunde desse icke med skäl påräkna full ersättning för sitt arbete, men då det måste ligga i departementets intresse, att ett antal yngre tjänstemän, utan att allt för mycket behöfva splittra sin verksamhet åt olika håll, egnade sig åt departementets tjänst för att framdeles derinom vinna befordran, kunde det icke annat än lända till men för departementets verksamhet, att utväg sagnades att åt dem bland ifrågavarande tjänstemän, hvilka ansåges förtjente att vid departementet fästas, bereda en någorlunda skälig godtgörelse.

Vid jämförelse med de belopp, som uti förevarande afseende blifvit

för öfriga större departement anslagna, visade sig ock, att finansdepartementet intoge en ofördelaktig ställning. Enligt gällande stater vore nemligen de motsvarande anslagen bestämda för landtförsvarsdepartementet till 10,800 kronor, för civildepartementet till 15,000 kronor och för ecklesiastikdepartementet, efter i anslaget vid senaste riksdag medgifven förhöjning, likaledes till 15,000 kronor, af hvilket belopp likväl omkring 1,500 kronor användes till statistiskt biträde. Antalet med fast arfvode försedde amanuenser vore ock i de ifrågavarande departementen relativt större än i finansdepartementet, likasom äfven arfvodena i regeln vore högre. En förhöjning i finansdepartementets anslag syntes därför departementschefen vara af omständigheterna fullt påkallad, och beloppet af denna förhöjning syntes honom lämpligen böra bestämmas till 1,600 kronor.

Kongl. Maj:ts förevarande framställning har ej gifvit anledning till någon utskottets erinran; och får utskottet för den skull hemställa,

att det under anslagstiteln: »departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli» upptagna belopp må, för ökande af deri ingående anslag för amanuenser, vikariatsersättning, renskrifning m. m., höjas från 62,400 kronor till 64,000 kronor, eller med 1,600 kronor.

Mynt- och kontrollverken.

2:o) Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, att ^{Ang. mynt- och kontrollverken.} den i gällande stat för kontrollverket för kontrolldirektören upptagna förmån af fri bostad med vedbrand finge beräknas till ett värde af 1,200 kronor, deraf 800 kronor skulle anses tillhöra lönen. [2.]

Enligt hvad af ofvan åberopade statsrådsprotokoll inhemtas, har departementschefen vid föredragning inför Kongl. Maj:t af ifrågavarande ärende till en början erinrat, hurusom aflöningsförmånerna för kontrolldirektören genom den under den 8 december 1876, i enlighet med samma års Riksdags beslut, fastställda nya stat för mynt- och kontrollverken blifvit bestämda till lön 2,600 kronor och tienstgöringspenningar 1,400 kronor jemte rätt till två ålderstillägg, hvardera å 500 kronor, samt fri bostad och vedbrand; hvarefter departementschefen anmält, att kontrolldirektören Carl Salomon Bleckert Lindman i en till Kongl. Maj:t stäld skrift, med förmålan att nyssnämnda förmån af fri bostad och vedbrand vid bevillningstaxeringen uppskattats till 1,500 kronor samt att Lindman, hvilken den 13 december 1878 utnämns till kontroldirektör, vore i åtnjutande af förberörda två ålderstillägg, så att hans

hela löneinkomst, med beräkning af bostadsförmånen jemte vedbrand till sistnämnda belopp, utgjorde 6,500 kronor, anhållit, att Kongl. Maj:t måtte förklara honom berättigad att vid snart förestående afskedstagande i pension bekomma ett samfaldt belopp af fasta lönen med ålders-tilläggen och dertill ett belopp, som Kongl. Maj:t kunde finna skäligen motsvara förmånen af fri bostad med vedbrand, hvilken förmån, enligt sökandens mening, icke borde kunna anses tillhöra tjänstgöringspenningarna. Till stöd för denna anhållan hade Lindman anfört, bland annat, att vid bestämmandet af den fasta lörens belopp hänsyn tvifvels utan tagits till sistnämnda förmån och lönen med afseende å densamma bestämts till ett lägre belopp, än hvad fallet skulle hafva blifvit, om denna förmån icke funnits, samt att, om bostadsförmånen icke finge räknas till lönen, utan borde hänföras till tjänstgöringspenningarna, sökandens aflöning skulle med hänseende till hans pension få en högst ovanlig och för sökanden ofördelaktig fördelning, i det att pensionen sålunda komme att motsvara föga mer än hälften af de med befattningen förenade aflöningsförmånerna.

Statskontoret, hvars utlåtande öfver denna framställning blifvit inhemtadt, hade erinrat, att i den nya staten för mynt- och kontrollverken upptagits för såväl mynt- och kontroldirektörerna som myntkamreraren, myntgravören och förste vaktmästaren förmånen af fri bostad med vedbrand, utan att denna förmån till visst penningvärde beräknats, till följd hvaraf densamma icke heller kunde inverka vid bestämmande af pensionsbeloppet. Vid flera tillfällen hade dock vid utfärdandet af nya aflöningsstater ett annat förfaringssätt iakttagits. Så hade genom kongl. bref den 24 maj 1878 stadgats, att den boställsförmån, hvaraf generalpostdirektören vore i åtnjutande, skulle beräknas och afgå från lönen med 1,000 kronor, och uti de stater, som under åren 1878 och 1879 blifvit fastställda för de särskilda afdelningarna af Kongl. Maj:ts kansli och för kammarkollegium med flera embetsverk, hade bestämts, att boställsförmån för vaktmästarne skulle verka till minskning i kontanta lönen med 150 kronor. Då nu Lindman i lön med två ålderstillägg åtnjöt sammanlagdt 3,600 kronor, skulle således pensionen, då han uppfyllt därför stadgade vilkor, jemlikt bestämmelsen i kongl. brefvet den 1 juni 1877 uppgå till samma belopp, eller 3,600 kronor. I betraktande af de med kontroldirektörens befattning förenade åligganden enligt de för mynt- och kontrollverken den 8 december 1876 utfärdade instruktioner, då han nemligen utöfvade chefskapet vid kontrollverket och vid myntverket bestrede en synnerligen vigtig kontrollerande verksamhet, samt vid jemförelse med de för tjänstemän vid förvaltande verk inom hufvudstaden utgående pen-

sioner, eller för tjänstemän af tredje graden (ledamöter) 5,000 kronor och för tjänstemän af andra graden (sekreterare, kamererare, räntmästare, förste revisor) 4,000 kronor, måste man, enligt statskontorets mening, finna, att den kontrolldirektören tillkommande pension vore alldeles för låg och att med billighet vore öfverensstämmande, att någon tillökning deri för honom beständes.

Statskontoret, som likväl funne det belopp, hvartill Lindmans boställsförmån vid bevillningstaxeringen upptagits, eller 1,500 kronor, väl högt, ansåge för sin del nämnda förmån jemte vedbrand kunna beräknas till lika belopp, hvartill ersättning för samma boställe jemte vedbrand vid 1877 års riksdag tillerkänts myntmästaren Tham eller 1,200 kronor, hvaraf två tredjedelar borde betraktas såsom lön och en tredjedel såsom tjänstgöringspenningar. Med iakttagande häraf skulle pensionen för kontrolldirektören, efter det han kommit i åtnjutande af två ålderstillägg, uppgå till 4,400 kronor, ett belopp, hvilket statskontoret ansåge vara tillräckligt.

För egen del ansåge departementschefen lika med statskontoret billigt, att någon förhöjning i pension blefve kontrolldirektören beredd, och funne sig departementschefen likaledes kunna biträda den af statskontoret i sådant syfte föreslagna anordning.

Då den pension, Lindman enligt gällande stat för mynt- och kontrollverken är berättigad att vid afskedstagandet erhålla, efter utskottets uppfattning icke är så otillräcklig, att förhöjning deri nödvändigt erfordras, samt den af Kongl. Maj:t föreslagna anordning, att vid beräkandet af den ifrågavarande bostadsförmånens penningvärde en del af samma förmån skulle anses utgöra lön och en annan del tjänstgöringspenningar, dessutom synes utskottet i och för sig oegentlig, får utskottet hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.

Postverket.

3:o) Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet för den 12^{Ang. anslag till postverket.} januari 1891 tillstyrkta ändringar i postverkets stater, måtte för år 1892 bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 7,250,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen, hvarigenom postverkets utgiftsstaten skulle ökas med 198,000 kronor. [3.]

Slutsummorna af de för år 1892 föreslagna staterna, jemförda med de för innevarande år fastställda, äro, enligt hvad åberopade statsrådsprotokoll gifver vid handen, följande:

	år 1892.	år 1891.
aflöningsstaten	kr. 2,820,800: —	kr. 2,767,200: —
öfvergångsstaten	» 6,200: —	» 7,400: —
indragningsstaten	» 2,593: —	» 5,080: —
pensionsstaten	» 88,000: —	» 85,540: —
omkostnadsstaten	» 4,193,500: —	» 4,048,500: —
oförutsedda utgifter	» 90,000: —	» 90,000: —
afkortningar och restitutioner m. m. »	48,907: —	» 48,280: —
	<hr/> Summa kr. 7,250,000: —	<hr/> kr. 7,052,000: —

Af den i statsrådsprotokollet (sid. 6—24) lemnade utredning inhemtas, att de särskilda förändringarna i förestående stater afse

I. Ökning.

A. Aflöningsstaten:

i anslaget till vikariatsersättning samt arfvoden åt extra biträden m. m. med	kr. 10,000: —	
i dito till vaktbetjente för beredande af lön till 3 vaktbetjente, som komme att ersätta 3 indragna vaktmästare, med	» 1,500: —	
i dito till aflönande af poststationsföreståndare med	» 20,000: —	
i dito till ålderstillägg med	» 1,300: —	
i dito till arfvoden åt extra vaktbetjente och till hushyresbidrag för en del betjente med	» 20,000: —	
i anslaget till gratifikationier m. m. åt tjenstemän och betjente med	» 3,000: —	kr. 55,800: —
	<hr/> Transport	<hr/> kr. 55,800: —

Transport kr. 55,800: —

B. Pensionsstaten:

af Kongl. Maj:t beviljade nya pensioner kr. 4,950: —

C. Omkostnadsstaten:

i anslaget till uppboräds- och frimärkesprovision med	kr. 10,000: —	
i dito till rese- och traktamentsersätningar för resor i embets- och tjensteärenden i allmänhet med.....	» 5,000: —	
i dito till traktamenten för vaktbetjente med	» 60,000: —	
i dito till postbetjentes beklädnad och beväring med.....	» 15,000: —	
i dito till postföringskostnad vid befordran å landsväg och inom postanstalternas områden samt till landtbrefbäring med.....	» 15,000: —	
i dito till postföringskostnad vid befordran sjöledes mellan »öfriga inrikes orter» med	» 5,000: —	
i dito för tillverkning af frimärken, frankokuert, brefkort och kortbref med	» 35,000: —	kr. 145,000: —

D. Afkortningar och restitutioner m. m.:

ökning med	kr. 627: —
	<hr/>
	Summa ökning kr. 206,377: —

II. Minskning.

A. Aflöningsstaten:

genom uteslutande ur staten af 3 vaktmästarebefattningar med lön af sammanlagdt kr. 2,200: —

B. Öfvergångsstaten:

genom indragning af derstädes uppförd aflöning för en kanslist hos generalpoststyrelsen med kr. 1,200: —

C. Indragningsstaten:

genom nedsättning i derunder uppfördt belopp för postexpeditören J. A. J. Drangel med kr. 400: —
 samt genom uteslutande af den å samma stat uppförda aflöning till postexpeditören S. W. Sundius med » 2,087: — kr. 2,487: —

D. Pensionsstaten:

genom besparing i följd af pensionstagares afgång kr. 2,490: —
 Summa minskning kr. 8,377: —

Om från summan af ökningen » 206,377: —
 drages summan af minskningen » 8,377: —
 erhålles det belopp af kr. 198,000: —
 hvarmed, enligt Kongl. Maj:ts förslag, postverkets utgiftsstaten skulle komma att för år 1892 på det hela ökas.

I Kongl. Maj:ts förslag till inkomstberäkning har inkomstiteln »post-medel», som i riksstaten för innevarande år är uppförd med 7,380,000 kronor, blifvit, efter afdrag af 100,000 kronor, hvarmed postverkets kassaförlag borde ökas, upptagen till 7,700,000 kronor. Då, på sätt ofvan blifvit angifvet, postverkets utgifter för år 1892 af Kongl. Maj:t

beräknats till 7,250,000 kronor, skulle således, i händelse af bifall till hvad Kongl. Maj:t uti ifrågavarande hänseenden förslagit, de beräknade inkomsterna för postverket under nämnda år komma att öfverstiga de beräknade utgifterna med 450,000 kronor.

Beträffande de omständigheter och skäl, hvilka legat till grund för de särskilda af Kongl. Maj:t nu föreslagna förhöjningarna i postverkets utgiftsstat, tillåter sig utskottet i allmänhet hänvisa till statsrådsprotokollet och vill endast i fråga om förhöjningarna i det å aflöningsstaten uppförda anslaget till *arfvoden åt extra vaktbetjente och till hushyreibdrag för en del betjente* samt i det å omkostnadsstaten upptagna *anslaget till traktamenten för vaktbetjente* ur berörda protokoll här meddela följande.

Till stöd för den ökning, som föreslagits å förstnämnda anslag, har departementschefen anført, att utgifterna å detta anslag, hvilket i staten för år 1890 höjdes från 17,500 kronor till sitt nuvarande belopp, 30,000 kronor, uppgått, år 1888 till 31,914 kronor 71 öre, år 1889 till 40,683 kronor 59 öre samt under förra hälften af nästlidet år till 21,559 kronor 75 öre. Under erinran att, på sätt generalpoststyrelsen vid flera föregående tillfällen meddelat, vaktbetjente vid postanstalterna användes för en del enklare göromål, såsom stämpling af inkomna försändelser, vissa anteckningar af bref, tidningars falsande och förseende med nödig påskrift m. m., hade generalpoststyrelsen nu tillkännagifvit, att den ökade posttrafiken påkallade förhöjning af ifrågavarande anslag, i det icke blott vid fasta postanstalter och den inom deras områden anordnade lokalbrefbäring det ökade antalet postförsändelser ländt till ökad behof af vaktbetjente, utan äfven enahanda behof gjorde sig gällande för beredande af nödigt skydd vid postföringen från ort till annan. Sålunda hade under åren 1888 och 1889 antalet postförsändelser ökat med i rundt tal 11,662,000, antalet postförda nymil å landsväg med 36,006, antalet dylika mil å jernväg med 60,080, antalet värdeförsändelser med 434,398 stycken och deras sammanlagda angifna värde med i rundt tal 102,740,000 kronor. Den å anslaget erforderliga ökningen hade generalpoststyrelsen ansett böra bestämmas till 20,000 kronor.

Vidkommande åter den ifrågasatta höjningen af anslaget till traktamenten för vaktbetjente har departementschefen anmärkt, att generalpoststyrelsen meddelat, det utgifterna å nämnda anslag från och med år 1886 är för år ökat med resp. 24,900 kronor, 19,600 kronor, 14,600 kronor och 26,000 kronor. Anslaget, i 1890 års stat förslagsvis upptaget till 440,000 kronor, vore, yttrade styrelsen, i staten för år 1891 bibehållet vid samma belopp, och då utgifterna å anslaget under perioden 1 juli 1889—30 juni 1890 uppgått till i rundt tal 451,800 kronor

samt under år 1890 antoges icke komma att understiga 460,000 kronor, framginge häraf, att redan under nuvarande förhållanden anslaget måst icke obetydligt öfverskridas.

Samma förut anförda förhållanden, som framkallat behof af förhöjning i anslaget till arfvoden åt extra vaktbetjente, hade ock till följd behof af ökning i nu ifrågavarande anslag. Ty uppenbart vore, att, då aflöningen till extra vaktbetjente utgjordes dels af ett mindre arfvode, utgående från nyssnämnda anslag, dels ock af traktamente, ökning i antalet extra vaktbetjente medförde ökade utgifter å traktamentsanslaget.

Redan nu anförda anledningar skulle hafva föranledt generalpoststyrelsen att i anslaget till traktamenten för vaktbetjente för år 1892 föreslå en väsentlig förhöjning. Men härtill komme, att en ofta hörd klagan öfver postvaktbetjentaflöningens otillräcklighet å nyo sökt sig uttryck i en till styrelsen ingifven skrift, deri åtskillige vaktbetjente å egna och ett stort antal andre vaktbetjentes vägnar anhållit, bland annat, att lägsta traktamentet för ordinarie vaktbetjent måtte bestämmas till visst förhöjdt belopp, olika för olika kategorier; att vaktmästare, som qvarstode å äldre stat, måtte erhålla visst tilläggstraktamente för dag; att hvarje vaktbetjent vid fast postanstalt måtte komma i åtnjutande, utan afdrag i inkomster, af tjänstledighet hvarannan sön- och helgdag; samt att vaktbetjent, tjänstgörande i jernvägspostkupé eller vid landsvägspost, måtte, derest nyss onförmälda sön- och helgdagshvila icke kunde honom beredas, få åtnjuta minst 14 dagars tjänstledighet hvarje år, utan att någon minskning i hans aflöning därför egde rum.

Generalpoststyrelsen hade på grund af verkställda beräkningar i fråga om de kostnader, uppfyllandet af ifrågavarande önskningsmål skulle medföra, ansett sig icke nu böra söka tillfälle att genomföra desamma i deras helhet, men då det enligt styrelsens mening icke lede något tvifvel, att för en del vaktbetjente en förhöjning i traktamente vore af synnerligt behof påkallad, om ock till lägre belopp än det sökandena ifrågasatt, äfvensom att frikallelse från tjänstgöring vissa sön- och helgdagar borde vaktbetjent i vidsträcktare mån, än hittills kunnat ega rum, beredas, hade styrelsen ansett sökandenas framställning icke böra lemnas obeaktad. Då emellertid ett tillmötesgående härutinnan, jemväl om det inskränktes till afhjelpande af de mest trängande behofven, icke kunde ega rum utan väsentligt höjda utgifter å anslaget och då, på sätt förut anförts, äfven af andra anledningar behof af anslagets ökning gjort sig gällande, hade generalpoststyrelsen ansett förevarande anslag böra höjas med 60,000 kronor.

Hvad till statsrådsprotokollet sålunda anförts har visserligen synts utskottet innebära giltiga skäl för Riksdagen att nu, i enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, höja de till aflönande af extra vaktbetjente afsedda anslag, men den stegring, som år efter år egt rum i utgifterna för berörda ändamål, har hos utskottet väckt farhågor, att i en icke aflägsen framtid dessa utgifter kunna komma att öfverstiga hvad som äfven med hänsyn till postverkets fortgående utveckling må anses skäligt. En bidragande anledning till oförmälda stegring har utskottet i öfrigt trott sig finna i den anordning, som för närvarande, särskildt i de större städerna, eger rum i fråga om kringbärande af ankomna postförsändelser och som i icke ringa mån lär hafva föranledt ett ökadt behof af extra vaktbetjente. Denna anordning, enligt hvilken försändelserna vid många särskilda utdelningstider om dagen aflemnas i adressaternas bostäder, huru högt upp i husen dessa än äro belägna, synes derjemte, vid en fortsatt tillämpning och med hänseende särskildt till det växande antalet höga hus i städerna, skola med nödvändighet leda till att brefbärarepersonalen öfveranstränges och i förtid göres otjenstbar. Det förefaller emellertid utskottet, som om ej allenast vaktbetjeningens utan äfven statsverkets intresse gjorde en inskränkning önskelig i det anmärkta sättet för befordran af ankomna försändelser, och utskottet föreställer sig äfven, att på initiativ af generalpoststyrelsen skulle i flera fall genom tillmötesgående från vederbörande adressater och husegare kunna vidtagas ändrade anordningar i förevarande afseende, hvilka utan att minska den säkerhet, som nu förefinnes för att försändelserna komma rätta personer till handa, skulle göra det möjligt att i någon mån begränsa den omfattning, hvari försändelserna nu uppbaras i husens öfre våningar.

På sätt af det ofvan anförda framgår, anser sig utskottet likväl under för handen varande förhållanden böra förorda bifall till de båda nu särskildt oförmälda anslagsförhöjningarna, och då öfriga af Kongl. Maj:t ifrågasatta förändringar i postverkets utgiftsstaten icke gifvit anledning till någon erinran från utskottets sida, får utskottet jemväl tillstyrka vidtagandet af berörda förändringar.

Enligt hvad ofvan gjorda sammanställning af de för innevarande år fastställda och de för år 1892 föreslagna utgiftsstaterna gifver vid handen, har anslaget till *oförutsedda utgifter* för sistnämnda år af Kongl. Maj:t

upptagits till enahanda belopp som i gällande stat, eller 90,000 kronor. Beträffande detta anslag har departementschefen erinrat om följande förhållanden.

I skrifvelse den 26 november 1888 med förslag till postverkets stater för år 1890 hade generalpoststyrelsen anmält, att vid den eldsvåda, som i juni månad förstnämnda år öfvergått staden Sundsvall, äfven postverkets hus derstädes nedbrunnit, i följd hvaraf vid bestämmande af anslaget till oförutsedda utgifter kostnaderna för uppförande i nämnda stad af nytt posthus syntes bära tagas i beräkning. Berörda kostnader kunde ännu icke tillförlitligen beräknas, men, under antagande att huset måste byggas af sten enligt en af intendenten vid öfverintendentsembetet F. G. A. Dahl uppgjord approximativ kalkyl, ansåge generalpoststyrelsen, att kostnaderna icke borde uppskattas till lägre belopp än 70,000 kronor. Med beräkning att af dessa kostnader hälften skulle komma att utgå under år 1889 och den andra hälften under år 1890, hade generalpoststyrelsen, med hänsyn jemväl till postsparbankens behof af förskott från postverket, hemställt, att anslaget till oförutsedda utgifter, i 1889 års stat upptaget till 83,000 kronor, måtte höjas med 7,000 kronor, eller till 90,000 kronor.

Sedan Kongl. Maj:t derefter i den till Riksdagen den 14 januari 1889 aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslagit, bland annat, att anslaget till oförutsedda utgifter för år 1890 måtte höjas med det af generalpoststyrelsen ifrågasatta belopp, hade Riksdagen i skrifvelse den 16 maj 1889 anmält, att Riksdagen icke funnit anledning till erinran emot Kongl. Maj:ts framställning och att Riksdagen för den skull beslutat att, med godkännande af den af Kongl. Maj:t föreslagna ändringen i anslaget till oförutsedda utgifter för år 1890, för samma år höja nämnda anslag med 7,000 kronor.

Vid afgifvande den 23 november 1889 af förslag till postverkets stater för år 1891 hade emellertid generalpoststyrelsen tillkännagifvit, att, sedan postmästaren i Sundsvall hos styrelsen anmält, att i anledning af den ökade rörelsen vid dervarande postkontor en del expeditionslokaler i det nya posthuset borde, för att blifva tidsenliga, göras rymligare än förut, styrelsen gått i författning om upprättande af nya kostnadsberäkningar för posthusets uppförande. Under tiden hade derjemte fråga väckts om att anordna posthuset så, att der kunde beredas nödiga lokaler äfven för statens telegrafstation. Af dessa anledningar hade posthusets uppförande då ännu ej kunnat påbörjas, och några utgifter för byggnadsföretaget komme därför, emot hvad beräknadt varit, icke att för år 1889 uppstå. Då halfva kostnaden för ifrågavarande nybyggnad

således borde beräknas för år 1891 och i följd af de ifrågasatta utvidgningarna kostnaderna för posthuset syntes komma att öfverstiga hvad förut antagits, hade styrelsen icke ansett sig böra föreslå någon ändring i anslaget till oförutsedda utgifter för år 1891.

Sistnämnda anslag hade ock — erinrar departementschefen — i den till Riksdagen den 14 januari 1890 aflåtna statsverkspropositionen blifvit beräknad till samma belopp som för år 1890, eller till 90,000 kronor, hvilken beräkning af Riksdagen godkänts.

I en af generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen gemensamt aflåten skrifvelse af den 21 april 1890 hade generalpoststyrelsen derefter anført, att vid byggnadsfrågans upptagande det visat sig vara uppenbart, att expeditionslokaler med erforderligt utrymme för snabb och ordentlig behandling af den mängd försändelser, som numera förekomme vid postkontoret i Sundsvall, icke kunde åt postverket beredas i ett hus af samma storlek som den förutvarande posthusbyggnaden. Än mindre tillfredsställande för framtiden skulle expeditionslokalerna i ett sådant hus komma att blifva. Postmästaren i Sundsvall hade ock, på sätt i styrelsens skrifvelse den 23 november 1889 redan blifvit antydt, framhållit önskvärdheten deraf, att en del lokaler i det nya posthuset måtte blifva icke oväsentligen större än i det förutvarande posthuset. Den ökning, som under senaste årtiondet visat sig i såväl antalet invånare i Sundsvall som ock i rörelsen vid postkontoret derstädes, syntes styrelsen härvid kräfva särskildt beaktande.

Sålunda hade folkmängden i Sundsvall ökats från den 31 december 1880 till motsvarande dag 1888 med 2,609 personer och under år 1889 med ytterligare 1,330 personer. Antalet invånare i nämnda stad uppgick, enligt från statistiska centralbyrån lemnadt meddelande, vid sistnämnda års slut till 12,415 personer. Uppbörden vid postkontoret, som år 1880 utgjorde 96,194 kronor 29 öre, hade år 1888 stigit till 127,090 kronor 48 öre, och antalet försändelser vid samma kontor hade under åren 1880—1888 ökats från 322,006 stycken till 1,385,905 stycken.

Med anledning häraf och då enligt den af Kongl. Maj:t fastställda stadsplanen för Sundsvall endast hus af sten finge uppföras i den del af staden, der postverkets tomt vore belägen, hade generalpoststyrelsen uppdragit åt intendenten Dahl att tillse, huruvida nytt posthus af sten med det utrymme, postmästaren ifrågasatt, äfvensom tillhörande uthusbyggnader kunde å postverkets tomt uppföras samt att, i händelse tomten visade sig vara för ändamålet tillräcklig, afgifva förslag i ämnet jemte eskissritning och approximativ kostnadsberäkning; och utvisade den af Dahl i sådant afseende uppgjorda planritningen,

att expeditionslokaler, något rymligare än de förutvarande, visserligen kunde å posttomten erhållas, men att detta kunde ske endast under förutsättning att postkontoret delades på två våningar, att stallet utslötes och att gårdsutrymmet, som erfordrades för ankommande och afgående åkande poster, till det yttersta inskränktes. En sådan åtgärd som den att förlägga expeditionslokalerna till två våningar skulle dock redan från början göra lokalerna mindre tjenliga för det afsedda ändamålet, försvåra öfversigten af expeditionerna och framkalla behof af ökade arbetskrafter. Kostnaden för husets uppförande i enlighet med denna plan hade, under antagande att postmästaren fortfarande likasom tillförene skulle, för att så mycket som möjligt vara till hands för befrämjande af arbetets jemna gång, beredas tillfälle att förhyra bostad inom posthuset, beräknats till omkring 110,500 kronor.

En tillfredsställande lösning af byggnadsfrågan syntes således icke kunna vinnas, med mindre än att till nybyggnaden jemväl finge användas en posttomten angränsande tomt; och då äfven telegrafstyrelsen vore i behof af lokaler för telegrafstationen i Sundsvall, hade fråga uppstått, huruvida icke båda dessa tomter borde bebyggas med ett gemensamt post- och telegrafhus.

På anmodan af generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen hade intendenten Dahl derefter uppgjort planeskiss och kostnadsberäkning för uppförande å omförmälda båda tomter af ett gemensamt post- och telegrafhus. Kostnaden för detta byggnadsarbete hade af Dahl approximativt beräknats till 166,500 kronor, deraf i ungefärligt förhållande till det hvarterdera verket tilldelade utrymme 130,500 kronor skulle belöpa på postverket och 36,000 kronor på telegrafverket, hvilket sistnämnda verk jemväl skulle vidkännas den till 14,000 kronor beräknade kostnaden för inköp af den för byggnaden ytterligare erforderliga tomt.

Genom deltagande i den gemensamma byggnaden skulle således kostnaderna för postverket blifva 20,000 kronor högre, än om ett posthus uppfördes endast å posttomten; men under det att postverket endast med svårighet och utan tillfredsställande resultat skulle kunna åtnöjas med sin nuvarande tomt för uppförande af posthus, lemnade deremot förslaget till båda tomternas bebyggande med ett gemensamt post- och telegrafhus postlokaler med så stort företräde i fråga om rymlighet och läge, att den högre utgiften syntes generalpoststyrelsen väl berättigad. Styrelsen hölle ock före, att, då fråga vore om anskaffande af egna postlokaler, en klok hushållning bjöde att taga hänsyn dertill, att poströrelsen ovilkorligen vore stadd i en särdeles stark utveckling. Lokalerna borde icke anordnas endast efter det nuvarande behovet, utan

redan från början tilltagas så, att de åtminstone kunde tillgodose de kraf, som med visshet kunde förutses skola ställas på dem redan inom närmaste tio till tjugu år.

På grund häraf och då genom uppförande af ett gemensamt post- och telegrafhus i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det uppgjorda förslaget med deri ifrågasatt tillägg, åsyftande, bland annat, att genom husets påbyggande bereda lokal för en statstelefonstation, såväl post- som telegrafverken skulle erhålla tjänstelokaler, som blefve för en längre framtid fullt tillräckliga och jemväl lemnade utrymme för postverket till anordnande, när så komme att erfordras, af särskilda tjänstelokaler för en postinspektion genom att taga i anspråk postmästarens bostadslägenhet, hade styrelserna hemställt, bland annat, att den till postverkets tomt gränsande tomten finge inköpas och ett gemensamt post- och telegrafhus med tillhörande uthusbyggnader å dessa båda tomter uppföras.

Vid föredragning den 13 juni 1890 af generalpoststyrelsens och telegrafstyrelsens ifrågavarande skrifvelse hade — meddelar departementschefen vidare — Kongl. Maj:t bemyndigat dels telegrafstyrelsen att till ett pris ej öfverstigande 14,000 kronor inköpa tomten n:o 75 vid Gamla Kyrkogatan och Nygränden i Sundsvall, dels generalpoststyrelsen och telegrafstyrelsen att i och för uppförande å nämnda tomt och postverkets tomt n:o 74 i samma stad af ett gemensamt post- och telegrafhus med tillhörande uthusbyggnader i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ofvan omförmälda planeskiss och det dertill föreslagna tillägg anskaffa och Kongl. Maj:ts pröfning underställa af kostnadsförslag åtföljda fullständiga ritningar till dessa byggnader; och hade styrelserna med skrifvelse den 19 september 1890 öfverlemnad af intendenten Dahl i nämnda afseende uppgjorda ritningar jemte kostnadsförslag med anhållan, bland annat, att, derest de uppgjorda förslagsritningarna vunne nådig fastställelse, styrelserna måtte bemyndigas att vid utförandet af byggnadsarbetena få vidtaga de mindre ändringar, som till äfventyrs kunde visa sig behöfliga och icke ökade kostnaden.

För egen del har departementschefen i förevarande ämne anfört, att fördelarne för den korresponderande allmänheten att i samma hus ega tillgång till såväl post- som telegraf- och telefoninrättning syntes honom ligga i öppen dag och icke behöfva vidare framhållas. Mot de uppgjorda ritningarna till post- och telegrafhuset i Sundsvall hade departementschefen icke heller något väsentligt att erinra. Visserligen skulle härvid kunna anmärkas, att vid ritningarnas upprättande hänsyn tagits jemväl till behovet af särskild tjänstlokal för en postinspektion

i Sundsvall, ehuru beslut om inrättande af en sådan postinspektion ännu icke föreläge, men af skäl, som departementschefen närmare utvecklat (sid. 19—20 i statsrådsprotokollet), syntes en dylik hänsyn vara fullt berättigad. Under antagande att personalen vid denna för »norra jernvägs-postdistriktet» afsedda postinspektion, hvilken redan vid den förutsatta tiden för norra stambanans fullbordande till Luleå, eller år 1894, skulle framstå såsom af behovet oafvisligen påkallad, komme att bestå af tre tjänstemän och en vaktbetjent, skulle för denna personal erfordras en tjänstelokal om 5 rum, deraf 1 för postinspektören, 1 för en kontrollör med hans kassor, frimärkesförråd och räkenskaper, 1 för extra biträden och tillfälligt å postinspektionskontoret tjänstgörande personer, 1 för vaktbetjenten och 1 till förvaringsrum för reservpersedlar samt för tjänstgöringen å banorna behöfliga vågar m. m.

Då den å ritningarna till post- och telegrafhuset såsom bostad för postmästaren angifna lokal 1 trappa upp således redan under år 1894 skulle behöfva tagas i anspråk för postinspektören, ansåge departementschefen emellertid, att postmästarens bostadslägenhet redan från början borde förläggas 2 trappor upp. De för postinspektionen icke behöfliga lägenheter i våningen 1 trappa upp borde, i likhet med hvad som egt rum i det förra posthuset, upplåtas till bostad åt sådana vid postkontoret anställde tjänstemän och betjente, som med hänsyn till natt-tjänstgöringen vid postkontoret vore i behof af bostad inom posthuset. För tiden från hösten 1892, då det nya post- och telegrafhuset beräknades blifva färdigt, och till dess postinspektionslokalen behöfde för sitt egentliga ändamål tagas i anspråk, skulle, enligt hvad departementschefen antog, hinder ej möta att få de för postinspektionen afsedda rum uthyrda såsom tillfällig bostad åt tjänstemän vid postkontoret.

I följd deraf att det ifrågavarande byggnadsföretaget icke blifvit under år 1890 påbörjadt, hade en behållning å postverkets anslag till oförutsedda utgifter för sistnämnda år uppstått, utgörande omkring 70,000 kronor. Under förutsättning att den del af kostnaden för posthus i Sundsvall efter den nya planen, som icke betäcktes af 1891 års anslag för oförutsedda utgifter, i den mån detta blefve för ändamålet disponibelt, borde utgå af 1892 års enahanda anslag, hade generalpoststyrelsen hemställt, att sistnämnda anslag måtte i staten för 1892 upptagas till oförändradt belopp, eller till 90,000 kronor, och under hänvisning till hvad departementschefen förut yttrat i fråga om kostnaden för postverkets andel i det föreslagna nya post- och telegrafhuset ansåge sig departementschefen böra biträda hvad generalpoststyrelsen sålunda hemställt.

Af hvad till statsrådsprotokollet meddelats rörande den ändrade

planen för uppförande af den för postverket erforderliga nya byggnaden i Sundsvall framgår, att samma byggnad, oafsedt den del deraf, som skulle disponeras af telegrafverket, skulle komma att uppföras till större dimensioner än hvad postverkets egna behof för närvarande och under den allra närmaste framtiden kunde anses kräfvä, i det att nemligen en särskild bostadslägenhet skulle anordnas för postmästaren. Då utskottet af flera skäl i allmänhet icke anser lämpligt, att i statens hus inredas bostadsvåningar åt embets- och tjenstemän, skulle utskottet i enlighet med denna sin uppfattning icke hafva kunnat godkänna en dylik anordning, derest icke i förevarande fall en särskild omständighet syntes utskottet böra föranleda till ett undantag från den allmänna regeln. Den ständigt växande betydelse, Sundsvall erhåller i så väl postaliskt som telegrafiskt hänseende, berättigar nemligen, enligt utskottets förmenande, till det antagande, att i en icke allt för aflägsen framtid post- och telegrafrörelsen i Sundsvall skall hafva vunnit en så betydande omfattning, att jemväl det utrymme, som upptages af den nu till bostadsvåning för postmästaren afsedda lägenhet, skall befinnas vara för samma rörelse erforderligt. Vid sådant förhållande synes en klok hushållning bjuda, att den ifrågavarande byggnaden redan från början uppföres till den i förevarande plan afsedda storlek, helst kostnaden för anbringandet, i sammanhang med husets uppbyggande i öfrigt, af omförmälda lägenhet icke lär stiga till högre belopp än att under den tid, som åtgår innan lägenheten kan blifva för post- eller telegrafverkets behof erforderlig, fullt skäligen ränta å beloppet kan erhållas genom lägenhetens uthyrning till postmästaren eller annan person. Utskottet antager nemligen, att den hyra, som postmästaren, enligt hvad af statsrådsprotokollet synes framgå, skulle för lägenheten erlægga, icke till beloppet kommer att sättas lägre än hvad i allmänhet för våningar af samma storlek i orten betalas, likasom utskottet föreställer sig, att, derest postmästaren icke skulle befinnas villig att på de vilkor, som af generalpoststyrelsen kunna anses skäligen, förhyra lägenheten, densamma varder på enahanda vilkor till förhyrning utbjuden åt allmänheten.

Beträffande särskildt den kostnad af 166,500 kronor, hvartill det ifrågavarande byggnadsarbetet beräknats komma att uppgå, anser sig utskottet kunna hysa förhoppning, att, då prisen på byggnadsmaterial äro stadda i sjunkande, berörda kostnad i verkligheten skall kunna något nedbringas. Då kostnaden, hvad postverkets andel deri vidkommer, skall bestridas från anslaget till *oförutsedda utgifter*, har utskottet emellertid trots anledning icke förefinnas att föreslå en nedsättning af samma

anslag under det belopp, hvartill detsamma de senare åren varit uppfördt.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med beräkning af postverkets utgiftsstater för år 1892 till följande belopp, nemligen

aflöningsstaten	kronor 2,820,800: —
öfvergångsstaten	» 6,200: —
indragningsstaten	» 2,593: —
pensionsstaten	» 88,000: —
omkostnadsstaten	» 4,193,500: —
oförutsedda utgifter.....	» 90,000: —
afkortningar och restitutioner m. m.	» 48,907: —

tillsammans kronor 7,250,000: —

må bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 7,250,000 kronor att utgå direkt af postmedlen.

Telegrafverket.

Ang. anslag till telegrafverket.

[4.]

4:o Kongl. Maj:t har under denna anslagstitel föreslagit, att Riksdagen, med godkännande af de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 januari 1891 omförmälda ändringar i telegrafverkets stater, under Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i verkets utgiftsstater göra de jemningar, som kunde finnas af behovet påkallade, måtte såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1892 anvisa enahanda belopp, 1,350,000 kronor, hvartill telegrafinkomsterna för året blifvit beräknade, samt tillika medgifva, att det öfverskott, som kunde å telegrafinkomsterna uppstå, finge af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, skulle telegrafverkets utgiftsstater för år 1892 komma att utvisa följande summor:

aflöningsstaten	kronor 939,800: —
öfvergångs- och aflöningsstaten	» 8,520: —
pensions- och understödsstaten	» 97,660: —
underhållsstaten	» 284,800: —

tillsammans kronor 1,330,780: —

För innevarande år hafva samma staters summor bestämts sålunda:

aföningsstaten	kronor	930,200: —
öfvergångsafföningsstaten	»	8,720: —
pensions- och understödsstaten	»	97,660: —
underhållsstaten	»	284,800: —
Summa kronor		1,321,380: —

Slutsumman af de för år 1892 föreslagna staterna öfverstiger således slutsumman af de för innevarande år fastställda med 9,400 kronor, i det att nemligen aföningsstaten höjts med 9,600 kronor, medan åter öfvergångsafföningsstaten minskats med 200 kronor; och har utskottet, med afseende å hvad till statsrådsprotokollet (sid. 25—26) anförts till stöd för de sålunda ifrågasatta förändringarna i omförmälda stater, icke funnit anledning att mot samma förändringar framställa någon erinran.

Allt sedan år 1871, då staten för telegrafverket för första gången underställdes Riksdagens pröfning, har Kongl. Maj:t årligen af Riksdagen äskat medgifvande, att det öfverskott, som kunde å telegrafinkomsterna uppstå, finge af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring, och år efter år har Riksdagen bifallit dessa Kongl. Maj:ts framställningar. Jemväl för nästkommande år har Kongl. Maj:t, såsom af det förestående framgår, begärt ett dylikt medgifvande. Det synes utskottet likväl kunna med allt skäl ifrågasättas, huruvida icke tidpunkten snart vore inne, att den undantagsställning, telegrafverket sålunda intagit i förhållande till öfriga kommunikationsinrättningar, upphörde och verkets öfverskott ställdes till Riksdagens disposition. Enligt hvad utskottet inhemtat, hafva nemligen telegrafverkets reserverade medel under de senare åren uppgått till ganska afsevärda belopp. Sålunda utgjorde, enligt en utskottet meddelad uppgift, telegrafverkets kontanta tillgång utöfver skuld vid 1885 års utgång

Öfverskotten uppgingo sedermera		
för år 1886 till	kr.	3,982: 98.
» » 1888 »	»	170,738: 78.
» » 1889 »	»	123,508: 81.
		kr. 298,230: 57
		kr. 523,889: 11.

Af dessa medel användes på grund af särskilda Kongl. Maj:ts bemyndiganden:

under år 1885	kr.	92,624: 17.
» » 1886	»	52,504: 40.
» » 1887	»	17,067: 84.
» » 1889	»	101,263: 05.
		kr. 263,459: 46

hvidan alltså tillgången vid 1889 års slut utgjorde...	kr. 260,429: 65.
Om till denna summa lägges öfverskottet för år 1890, hvilket lærer kunna beräknas till	» 108,370: 35
men åter från samma summa drages hvad af ifrågasvarande medel enligt särskilda Kongl. Maj:ts be- myndiganden ställts till telegrafverkets disposition under år 1890, eller	» 108,800: —,
kan alltså tillgången vid 1890 års slut beräknas till omkring	» 260,000: —

Då emellertid en särskild af Kongl. Maj:t tillsatt komité för närvarande till behandling förehar den af Riksdagen väckta frågan om post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse, samt det synes utskottet uppenbart, att, derest en förening mellan de båda verken kommer till stånd, det icke kan ifrågakomma, att Kongl. Maj:t öfver telegrafinkomsterna erhåller annan dispositionsrätt än den han för närvarande eger öfver postinkomsterna, har utskottet icke ansett lämpligt, att Riksdagen, innan kännedom erhållits om det förslag, omförmälda komité lærer komma att afgifva, vidtager någon inskränkning i den Kongl. Maj:t hittills tillerkända rätten att förfoga öfver öfverskottet å telegrafmedlen.

Utskottet får alltså hemställa,

att Riksdagen, med godkännande af de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 januari 1891 omförmälda ändringar i telegrafverkets stater, under Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i verkets utgiftsstater göra de jemkningar, som kunna finnas af behovet påkallade, må såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1892 anvisa 1,350,000 kronor samt tillika medgifva, att det öfverskott, som kan å telegrafinkomsterna uppstå, må af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets tidsenliga utveckling och förbättring.

Tullverket.

Ang anslag
till tullverket.

[5.]

5:o) Beträffande tullverket har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 12 januari 1891 föreslagna förändringar i tullverkets stater, måtte bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma sva-

rande belopp af 2,550,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen.

Af ofvannämnda statsrådsprotokoll framgår, att tullverkets stater för år 1892 enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle komma att sluta å följande belopp:

aflöningsstaten	kronor 1,812,600: —
öfvergångsaflöningsstaten	» 19,320: —
ålderstilläggsstaten	» 220,000: —
indragningsstaten	» 25,910: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente.....	» 227,000: —
pensionsstaten för aflidne tjenstemäns och betjentes i fattigdom efterlemnade enkor och barn	» 31,800: —
omkostnadsstaten	» 213,370: —
	<hr/>
	Summa kronor 2,550,000: —

För innevarande år hafva samma staters belopp bestämts sålunda:

aflöningsstaten	kronor 1,812,600: —
öfvergångsaflöningsstaten	» 28,370: —
ålderstilläggsstaten	» 220,000: —
indragningsstaten	» 28,660: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente.....	» 227,000: —
pensionsstaten för aflidne tjenstemäns och betjentes i fattigdom efterlemnade enkor och barn	» 31,800: —
omkostnadsstaten	» 211,570: —
	<hr/>
	Summa kronor 2,560,000: —

Slutsumman af de för år 1892 föreslagna staterna understiger således slutsumman af de för innevarande år fastställda med 10,000 kronor.

Utskottet, som beträffande de omständigheter, hvilka föranledt de af Kongl. Maj:t nu föreslagna förändringarna i staterna, tillåter sig hänvisa till de upplysningar derom, som lemnats på sid. 27—28 i statsrådsprotokollet, hemställer,

att hvad Kongl. Maj:t under anslagstiteln »tullverket» föreslagit må af Riksdagen bifallas.

Extra utgifter.

Ang. reservationsanslaget till extra utgifter.

6:o) Enligt hvad till utskottets kunskap kommit, hafva nästlidet års statsrevisorer i sin berättelse angående verkställd granskning af statsverkets samt andra af allmänna medel bestående fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1889 ifrågasatt, huruvida icke det under förevarande hufvudtitel uppförda reservationsanslaget till *extra utgifter*, nu 35,000 kronor, lämpligen skulle kunna i någon mån nedsättas.

Med afseende härå och då revisorernes berättelse ännu icke till Riksdagen inkommit, har utskottet ansett sig böra uppskjuta att yttra sig öfver det i omförmälda berättelse sålunda berörda anslaget å denna hufvudtitel till extra utgifter; men skall utskottet framdeles under riksdagens lopp i afseende å nämnda anslag afgifva den framställning, hvar till förhållandena må föranleda; hvilket utskottet skolat för Riksdagen anmäla.

Öfriga ordinarie anslag.

Ang. öfriga ordinarie anslag.

7:o) I fråga om öfriga ordinarie anslag under sjunde hufvudtiteln är icke någon förändring ifrågasatt.

Utskottet får hos Riksdagen hemställa,

att samtliga, här ofvan icke särskildt omförmälda, i nu gällande riksstat uppförda ordinarie anslag å sjunde hufvudtiteln må i riksstaten för år 1892 uppföras till oförändrade belopp.

Extra anslag.

För *tillfälliga behof*, hänförliga till sjunde hufvudtiteln, hafva nedannämnda framställningar blifvit gjorda; och får utskottet härmed öfvergå till afgifvande af yttrande öfver berörda framställningar.

Arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå.

8:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under åberopande af hvad i ämnet finnes anfördt till statsrådsprotokoll (sid. 29) får utskottet hemställa,

att Riksdagen må till beredande af arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå på extra stat äfven för 1892 anvisa ett belopp af 4,000 kronor. [6.]

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

9:o) Enligt hvad statskontoret hos Kongl. Maj:t anmält, har embetsverket förskottsvis bestridt följande till sjunde hufvudtiteln hänförliga utgifter, hvilka borde hos Riksdagen anmälas till ersättning, nemligen:

till godtgörande af kostnader för uppmätning och kartläggning af åtskilliga kronans domäner.....	kronor	7,720: 17	[7.]
» ersättning för till statsverket afträdna åbyggnader å indragna boställen	»	6,858: 37	
» ersättning till vissa kronoarrendatorer och boställshafvare för saknad afkomst af exproprierad jord	»	1,622: 79	
» godtgörande af den på vissa kronoegendomar belöpande kostnad för deltagande under år 1889 i Hjelmarens och Qvismarens sänkning	»	7,862: 77	
» godtgörande af kostnader för vissa kronoegendomars deltagande i andra vattenafledningsföretag	»	11,683: 31	
» ersättning för öfverbyggnad å indragna boställen	»	137,963: 54	
» gäldande af prestlönedel m. m., belöpande å indragna härads höfdingebostället 1½ mantal Medby Öfver- och Nedergården i Göteborgs och Bohus län	»	31: 88	
» godtgörande af förskjutna husröteersättningar åt tillträdande arrendatorerna af sistnämnda boställe samt af indragna hospitalshemmanet 1/8 mantal Munkaskog i Skaraborgs län	»	3,782: —	

Transport kronor 177,524: 83

	Transport kronor	177,524: 83
till	godtgörande af kostnaden för återförvärfvande åt kronan af ett från indragna mönsterskrifvarebostället Gulastorp n:is 4 och 5 i Kristianstads län, såsom vederlag för vunnen jordförbättring genom sjösänkning, utbrutet område	» 251: 71
»	ersättning till egare af skattefrälsehemman, hvilkas ränta icke blifvit af statsverket inlöst ...	» 4,847: 91
»	godtgörande af reparations- och underhållsarbeten å Tranebergs, Nockeby och Drottningholms broar	» 2,928: 44
	eller tillhopa kronor	185,552: 89.

Med anledning häraf och på grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning får utskottet hemställa,

att Riksdagen må, till ersättning för ofvan omförmälda, af statskontoret gjorda förskott, på extra stat för år 1892 anvisa ett belopp i jemnt krontal af 185,553 kronor.

Genomförande af öfverintendentsembetets nya organisation.

Ang. anslag till genomförande af öfverintendentsembetets nya organisation.

[8.]

10:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i öfverensstämmelse med hvad förut egt rum hemställer utskottet,

att Riksdagen må, för genomförande af öfverintendentsembetets nya organisation, å extra stat för år 1892 anvisa ett belopp af 500 kronor.

Uppförande af ny länsresidensbyggnad i Umeå.

Ang. anslag till uppförande af ny länsresidensbyggnad i Umeå.

[9.]

11:o) Sedan nästlidet års Riksdag till bestridande af kostnaden för uppförande af ny länsresidensbyggnad i Umeå beviljat ett extra anslag af 170,000 kronor, att utgå under två år, och deraf anvisat ena hälften, eller 85,000 kronor, för år 1891, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riks-

dagen att å extra stat för år 1892 å det beviljade anslaget anvisa återstående 85,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Reparations- och förändringsåtgärder utvändigt å vissa kronans hus i Stockholm.

12:o) Sedan 1890 års Riksdag med anledning af en utaf Kongl. Maj:t gjord framställning dels till reparations- och förändringsåtgärder utvändigt å vissa kronans hus i Stockholm, dels ock till bestridande af kostnaden för inläggande af brandbotten och deraf föranledda arbeten i det åt generalstaben upplåtna hus å Riddarholmen beviljat ett extra anslag af 100,000 kronor, att utgå under två år, och deraf för år 1891 anvisat ett belopp af 50,000 kronor, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1892 till reparations- och förändringsåtgärder utvändigt å vissa kronans hus i Stockholm anvisa återstående hälften af nyssnämnda år 1890 af Riksdagen beviljade anslag, eller 50,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må, till reparations- och förändringsåtgärder utvändigt å vissa kronans hus i Stockholm, af det redan beviljade anslaget anvisa på extra stat för år 1892 återstående 50,000 kronor.

Anläggning af telefonledningar.

13:o) Under denna anslagstitel har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte dels af det utaf 1889 års Riksdag beviljade anslaget för anläggning af telefonledningar på extra stat för år 1892 anvisa en femtedel med 150,000 kronor, dels ock för anläggning af telefonledningar från Piteå till Haparanda, från Uddevalla till Strömstad och från Örebro till riksgränsen vid Magnor bevilja ett extra anslag för år 1892 å 116,000 kronor.

I sammanhang med denna Kongl. Maj:ts framställning har utskottet till behandling förehaft en inom Andra Kammaren af herr A. V. Ljung-

man väckt motion (n:o 159), deruti hemstälts, det måtte Riksdagen dels efter utredning med förslag af statsutskottet anslå nödiga medel till betäckande af de skulder, telegrafverket åsamkat sig för inköp eller utförande af telefonanläggningar, dels i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om framläggandet af en fullständig plan för den blifvande utvecklingen af statens telefonväsende.

Hvad först angår det af Kongl. Maj:t äskade anslaget å 150,000 kronor, har departementschefen — under erinran att 1889 års Riksdag för anläggning af telefonledningar beviljat ett extra anslag af 750,000 kronor, att utgå under fem år, af hvilket anslag hittills anvisats 150,000 kronor för hvartera af åren 1890 och 1891, samt att enligt den för nyssnämnda Riksdag framlagda plan i första rummet borde till anläggande förekomma linierna Stockholm—Malmö, Stockholm—Hernösand, Göteborg—Malmö, Göteborg—Jönköping och Göteborg—Uddevalla med föreslagna utgreningar — till statsrådsprotokollet, i fråga om användningen af de hittills anvisade medlen, meddelat, att, sedan Kongl. Maj:t den 5 oktober 1889 anbefalt telegrafstyrelsen att för en kostnad, icke öfverstigande 219,475 kronor, låta i öfverensstämmelse med uppgjord plan anlägga en dubbeltrådig telefonledning af 3 mm. koppartråd mellan Stockholm och Malmö jemte utgreningslinier till Jönköping och Vexjö med två dubbelledningar af 2,5 mm. koppartråd äfvensom att utföra arbetet under loppet af nästlidet år, Kongl. Maj:t derefter, på framställning af telegrafstyrelsen, den 6 juni 1890 anbefalt bemälda styrelse att i sammanhang med förberörda arbete låta mellan Stockholm och Malmö upplägga en andra för mellanstationerna afsedd dubbelledning af 2,5 mm. koppartråd, dervid telegrafstyrelsen skulle ega att hos Kongl. Maj:t göra framställning om sättet för godtgörande af den del af den till 343,915 kronor beräknade kostnaden för hela ifrågavarande arbete, som icke kunde bestridas af de för åren 1890 och 1891 anvisade anslagsbelopp. Enligt hvad telegrafstyrelsen i skrifvelse af den 23 sistlidne december anmält, voro då — meddelar departementschefen vidare — såväl de båda dubbelledningarna mellan Stockholm och Malmö som ock utgreningslinien till Vexjö fullbordade, hvar emot utgreningslinien till Jönköping ännu icke medhunnits.

Derjemte hade telegrafstyrelsen bemyndigats att, sedan enligt gjordt erbjudande ett belopp, motsvarande den beräknade anläggningskostnaden för telefonförbindelsen mellan Göteborg och Uddevalla, 26,465 kronor, blifvit till telegrafstyrelsen från Uddevalla stad förskottsvis inbetaldt, gå i författning om nämnda förbindelses anläggning.

I skrifvelse den 23 december nästlidet år, deruti telegrafstyrelsen anhållit, att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta framställning om an-

visande för år 1892 af ifrågavarande 150,000 kronor, hade styrelsen anmält, att beloppet vore afsedt att användas för påbörjande från Stockholm och framdragande till Söderhamn af den telefonlinie, som enligt den ursprungliga arbetsplanen borde anläggas mellan Stockholm och Hernösand.

Vidkommande derefter anslagsfordringen å 116,000 kronor har departementschefen meddelat, hurusom telegrafstyrelsen i skrifvelse af den 19 sistlidne december gjort framställning om anvisande af ett särskildt anslag å berörda belopp för ofvan angifna ändamål, och dervid hvad anginge

1:o linien Piteå—Haparanda,

anfört, att behovet af en sådan förbindelse blifvit hos telegrafstyrelsen framhållet af landshöfdingen i Norrbottens län, som i sådant afseende åberopat hufvudsakligen följande grunder.

Norrbottens ofantliga areal, som utgjorde en fjerdedel af hela rikets, föranledde dertill, att befolkningen ännu vore gles och afstånden stora mellan länets hufvudorter. Denna omständighet hade åter till följd otillräckliga och besvärliga kommunikationer med sen och otillfredsställande postgång samt ett i alla afseenden förlamande inflytande på utvecklingen af ortens afsevärda rikedomskällor, hvilket allt gjorde anordnandet af telegraf- och telefonförbindelser i detta län nödvändigare än i andra landsdelar och påkallade statens mellankomst i högre grad än annorstädes, enär det gälde tillgodoseendet af en stor och löftesrik del af fäderneslandet, hvilkens befolkning likväl ännu helt naturligt saknade tillräckliga medel att sjelf ensam fylla behovfen. Af denna anledning hade också genom statens försorg, men med betydande bidrag af orten, telefonledningar för några år sedan blifvit åvägabragta från Piteå till Elfsbyn, från Töre till Bränna i Öfver-Kalix samt från Haparanda upp till Matarengi i Öfver-Torneå, allt i enlighet med Kongl. Maj:ts beslut af den 13 mars 1885. Men för att på ett fullständigare sätt bereda nyssnämnda fördelar åt hufvudorterna i de särskilda floddalarna och, i mån af liniernas utsträckning högre upp i landet, åt hela landsdelen, erfordrades det och hade det äfven från början varit afsedt, att de sålunda på skilda orter anordnade telefonledningarna sedermera skulle sammanbindas i ändamål dels att upphäfva den fullkomliga afstängning, hvari hvarje floddal af ålder befunne sig med en enda utfartsväg till kusten, men utan samband med sina sidogrannar, dels ock att underlätta det af de långa afstånden tryckta affärlifvet samt att framkalla nya förvärfsgrenar och större lifaktighet i de näringar, hvaråt befolkningen redan

egnat sitt arbete. Från statens synpunkt vore den nu ifrågasatta telefonförbindelsen af stor betydelse, såsom högeligen underlättande såväl förvaltningen af länet i allmänhet som upprätthållandet af den allmänna ordningen derstädes, hvilket i en delvis öde eller glest befolkad landsdel alltid mötte särskilda svårigheter. Vigten häraf ökades i följd af länets egenkap af gränssort, hvarest mellan befolkningen på ömse sidor om gränsen understundom kunde uppstå menliga tvister, hvilka påkallade länsstyrelsens hastiga ingripande. Den föreslagna telefonförbindelsen skulle äfven medföra direkt besparing för statsverket genom minskadt behof af resor, expresser och dylika omkostnader. Den nytta, som genom denna telefonledning skulle tillskyndas länets största affärsverksamhet, trävaruindustrien, vore uppenbar jemväl deraf, att å andra orter denna industris målsmän ensamma, utan betungande af staten, varit villiga och mäktiga att förskaffa sig det ifrågavarande viktiga samfärdsmedlet.

Men då i Norrbottens län staten vore den störste jord- och skogsegaren, tillfölle dessa fördelar hufvudsakligen statsverket, hvarför rättvisan syntes kräfva, att staten, som inhöstade största afkastningen af länets skogar och använde densamma på andra orter, jemväl lemnade väsentligt bidrag till befordrande af de allmännyttiga inrättningar, som vore för dess industri och domäner af nöden. Slutligen borde härvid icke förbises nyttan af ifrågavarande förbindelse vid truppsammandragningar inom länet.

Telegrafstyrelsen, som förmälte sig till alla delar instämma i hvad landshöfdingen i länet sålunda anført, hade vidare upplyst, att kostnaden för den föreslagna telefonförbindelsen från Piteå öfver Luleå, Råneå, Törefors och Neder-Kalix till Haparanda, en sträcka af 224 kilometer, med dubbel ledningstråd, som upplades på förut befintliga stolpar, vore beräknad till 40,000 kronor, hvaraf en fjerdedel, eller 10,000 kronor, redan vore af länets landsting för detta ändamål anvisad, så att på statens andel skulle komma ett belopp af 30,000 kronor.

Beträffande

2:o linien Uddevalla—Strömstad

hade telegrafstyrelsen anført, att denna telefonlinie skulle utgöra en naturlig fortsättning af den delvis redan utförda och i sin helhet beslutade vestkustlinien Malmö—Helsingborg—Halmstad—Göteborg—Uddevalla samt antagligen komma att i en icke aflägsen framtid fortsättas fram till Norges hufvudstad. Denna linie, hvilken syntes kunna fullt likställas med den äfvenledes redan beslutade ostkustlinien, vore af allra största vigt för

de bohusslänska kustplatserna med deras talrika skeppsrederier, storartade fiskerier och många badorter. Enligt kommerskollegii senaste berättelse uppginge lästetalet af de å den bohusslänska landsbygden hemmahörande fartygen till 35,854 tons eller till 6,916 tons mer än i något annat län och mångdubbelt mer än i flertalet af de andra länen. Fiskerierna hade under fisketiden 1888—1889 lemnat en afkastning af omkring 2,500,000 kronor. Af landets badorter vore de förnämsta belägna inom Bohuslän.

Behovet af ifrågavarande interurbana telefonförbindelse inom länets norra del gjorde sig så mycket mer kämbart, som denna länsdel vore i saknad af jernvägar och afvenledes under en stor del af året ytterst knapphändigt försedd med ångbåtslägenheter, så att till exempel postbefordringen, med undantag för Strömstad, inskränkte sig till kärppost tre gånger i veckan. Just under denna tid, eller vintermånaderna, vore det som fiskebedriften hufvudsakligen påginge och nästan alla fraktslut egde rum, hvar dan telefonförbindelsen i synnerhet under nämnda årstid, då öfriga kommunikationer vore sämre, skulle varda till oberäknelig fördel.

Derjemte låge det, enligt telegrafstyrelsens mening, stor vikt uppå, att de nuvarande genom telegrafverkets försorg anlagda och staten tillhöriga, i skärgården spridda telefonstationerna blefve sins emellan förbundna, så att derigenom erhöles ett fullständigt provinsnät med snabb kommunikation med de förnämsta afsättnings- och skeppningsorterna för fisken, bland hvilka särskildt borde nämnas Göteborg och Uddevalla.

Telegrafstyrelsen hade vidare upplyst, att det af styrelsen påräknade antalet abonnenter för upprättande af lokalnät i Strömstad och Grebbestad redan vore fulltecknad, men blott under vilkor att den nu föreslagna hufvudledningen Uddevalla—Strömstad komme till stånd.

Kostnaden för denna telefonlinie med utgreningar till Munkedal och Grebbestad samt med dubbel kopparledning af 2,5 mm. tjocklek och 113 kilometer i längd vore af telegrafstyrelsen beräknad till 26,000 kronor.

Under erinran, hvad slutligen vidkomme den tredje af de föreslagna linierna eller

3:o linien Örebro—riksgränsen vid Magnor,

att från såväl svensk som norsk sida framställningar gjorts om Kongl. Maj:ts tillstånd att öfver riksgränsen framdraga enskilda telefonledningar till underlättande af den stora och lifliga affärsverksamhet, som egde rum mellan de på ömse sidor om nämnda gräns belägna orter, hade telegrafstyrelsen tillkännagifvit, att vid de med anledning häraf mellan

svenska och norska telegrafförvaltningarna förda underhandlingar angående lämpligaste sättet för ävägabringande af telefonförbindelse mellan de förenade rikena samstämmigt framhållits icke blott önskvärdheten, utan äfven nödvändigheten deraf, att dylik förbindelse borde utföras af staterna, hvar å sin sida och genom sitt telegrafverk, äfvensom att telegrafstyrelsen ock hade sig bekant, att hos Kongl. Maj:ts norska regering redan gjorts framställning om äskande hos Stortinget af anslag i hvad rörde ledningen mellan riksgränsen och Kristiania.

På det största möjliga gagn måtte dragas af den nu ifrågasatta internationella telefonförbindelsen, borde densamma, enligt telegrafstyrelsens mening, å svenska sidan sättas i samband med rikstelefonnätet och framdragas genom sådana orter, der affärsverksamheten vore af betydelse och dit rikstelefonnätet äfven i annat fall antagligen skulle förr eller senare komma att utsträckas.

För sådant ändamål hade därför synts lämpligast, att ledningen upplades på telegrafverkets förutvarande stolpar inom statsbanans område från riksgränsen i närheten af Magnor öfver Karlstad och Kristinehamn till Karlskoga jernvägsstation; att derifrån utefter den enskilda jernvägen uppfördes en ny stolplinie för ledningens framdragande till Nora; samt att ledningen derifrån åter upplades på telegrafverkets stolpar till Örebro, hvarest anslutningen till rikstelefonnätet skulle ega rum.

Likasom för de telegrafverkets förutvarande interurbana telefonförbindelser, hvilka intagits i rikstelefonnätet, borde äfven för den nu ifrågasatta ledningen användas dubbel kopparledning af minst 2,5 mm. diameter.

Kostnaden för en sådan ledning, hvars längd utgjorde 260,6 kilometer med 57 kilometer ny stolplinie mellan Nora och Karlskoga, vore, med inberäkning af kortare kabledningar och apparater, af telegrafstyrelsen förslagsvis beräknad till 60,000 kronor.

För egen del har departementschefen anført, att, då på framställning af Kongl. Maj:t 1889 års Riksdag för anläggning af telefonledningar anvisade ett belopp af 750,000 kronor, att utgå under fem år, och derigenom satte telegrafverket i stånd att telefoniskt med hvarandra förbinda ett större antal af landets viktigare städer, staten på telefonväsendets område öfvertog en uppgift, hvars fyllande, såsom ock vid nämnda tidpunkt uttalades, med visshet kunde antagas leda dertill, att inom en närmare eller aflägsnare framtid ett hela landet omfattande telefontät genom statens försorg komme att bringas till stånd. Med denna uppgift för ögonen vore det emellertid

af vigt, att de hufvudledningar, hvilka skulle förbinda de olika landsdelarne med rikstelefonnätet, komme till utförande så fort omständigheterna det medgäfvde. Härför talade icke blott den omständigheten att, då staten på detta område öfvertagit en uppgift, hvilken eljest kunnat tillgodoses af den enskilda företagsamheten, de särskilda orterna syntes ega berättigade anspråk, att med deras förbindande i telefoniskt afseende med öfriga delar af landet icke fördröjdes längre än nödigt. Äfven statens eget välförstådda intresse hänvisade på ett framgående i antydda riktning. Jemte det att inkomsten af de talrika lokala telefonnät, staten numera egde i olika landsdelar, kunde antagas komma att väsentligen stegras, i den mån dessa nät blefve förbundna med hvarandra och med rikstelefonnätet, vore det nemligen en gifven sak, att statens telefonnät, först sedan det erhållit en sådan utsträckning, att det omfattade alla orter af betydelse i landet, komme att utveckla sin hela betydelse för samfärdseln och de ekonomiska intressena och dermed äfven att gifva staten full afkastning af det i anläggningen nedlagda kapitalet, hvarför det uppenbarligen borde ligga i statens intresse att, i den mån tillgångar kunde beredas, fortskynda uppnåendet af nyssnämnda tidpunkt. Departementschefen ansåge sig därför böra understödja telegrafstyrelsens förslag om anvisande af ett särskildt anslag för utförande redan under den femårsperiod, för hvilken förut omförmälda anslag å 750,000 kronor blifvit anvisadt, af vissa ytterligare interurbana telefonledningar, hvilka kunde anses af mera framstående vigt.

I fråga om valet af de ledningar, hvilka sålunda borde utöfver den förut för femårsperioden uppgjorda planen nu komma till utförande, ansåge departementschefen äfvenledes telegrafstyrelsens förslag böra vinna godkännande. Bland de föreslagna ledningarna inginge visserligen linien Piteå—Haparanda icke omedelbart såsom en länk i rikstelefonnätet, men komme att i en framtid utgöra en vigtig del af detsamma, och genom dess anläggning fylles i öfrigt redan nu, på sätt landshöfdingen i länet framhållit, ett i den ifrågavarande, på kommunikationer vanlottade landsdelen sedan länge förefintligt behof. För förvaltningen af statens vidsträckta skogar i Norrbottens län blefve ledningen af särskild betydelse, i det att genom densamma de i de särskilda floddalarna befintliga, ganska omfattande telefonnäten kunde bringas i förbindelse med länets hufvudorter, hvarigenom vid förekommande tillfällen, såsom vid utbruten skogseld, under pågående större afverkningar o. s. v., väsentliga fördelar måste komma att beredas nämnda förvaltning. Linien Uddevalla—Strömstad utgjorde, såsom telegrafstyrelsen erinrat, en integrerande del af den blifvande vestkustlinien och finge dessutom den särskilda uppgiften att

med hvarandra förbinda åtskilliga af de i bohuslänska skärgården genom telegrafverkets försorg anlagda telefonstationerna. Hvad slutligen beträffade linien från Örebro till norska gränsen, komme densamma, under förutsättning att den vid gränsen möttes af en till Kristiania framdragen ledning, att med hvarandra förbinda Sveriges och Norges telefontät. Om än den sålunda föreslagna linien må hända icke, åtminstone under den närmaste framtiden, komme att lemna en afkastning, som motsvarade full ränta på det i anläggningen nedlagda kapitalet, borde dock icke förbises, att mellan de närmast riksgränsen på ömse sidor om densamma belägna, med talrika industriella etablissement försedda orterna, hvilka hittills saknat telefonisk förbindelse med hvarandra, en icke ringa telefonkorrespondens kunde antagas komma att uppstå. Och i öfrigt skulle de fördelar, som för samfärdseln de båda rikena emellan bereddes genom den ifrågavarande internationella ledningen — i hvilket afseende uppmärksamhet särskildt borde fästas på möjligheten till omedelbara muntliga förhandlingar mellan förvaltningsmyndigheterna i de båda hufvudstäderna — tillräckligt uppväga olägenheten af ett åtminstone under den första tiden mindre tillfredsställande ekonomiskt resultat. Då likväl de förväntade fördelarne af linien Örebro—riksgränsen endast kunde uppstå under den ofvan uttalade förutsättningen, att linien på norska sidan framdroges till Kristiania, ansåge departementschefen förstnämnda linie endast under nyssberörda förutsättning böra komma till stånd. Enligt hvad departementschefen inhemtat, vore emellertid Kongl. Maj:ts norska regering betänkt att hos Kongl. Maj:t göra framställning i antydda hänseende.

Hvad slutligen beträffar herr Ljungmans ofvan omförmälda, i förevarande ämne väckta motion, får utskottet i afseende å de omständigheter och skäl, på hvilka motionären grundat sitt förslag, hänvisa till motionen i fråga.

Kongl. Maj:ts framställning om anvisande för år 1892 af den på samma år belöpande andel af ofvanomförmälda, år 1889 beviljade anslag för anläggning af telefonledningar har icke gifvit anledning till någon utskottets erinran; och då den nya anslagsfordran å 116,000 kronor, Kongl. Maj:t för ifrågavarande ändamål nu framställt, synts utskottet välgrundad, har utskottet ansett sig böra förorda bifall jemväl till det i sistberörda afseende gjorda förslag. Dock föreställer sig utskottet, att Riksdagen vid beviljande af det för linien Örebro—riksgränsen afsedda

anslag bör uttryckligen göra utgåendet af samma anslag beroende derpå, att genom norska statens försorg linien på andra sidan gränsen framdrages till Kristiania.

Vid behandling af förevarande ärende har utskottet, särskildt med föranledande af den i ämnet väckta motionen, fäst sin uppmärksamhet vid det förhållande, att telegrafstyrelsen för medel, dem styrelsen med Kongl. Maj:ts tillstånd upplånat från handels- och sjöfartsfonden samt andra under statskontorets förvaltning stående fonder, bestridt kostnaderna för anläggningar och inköp af lokala telefontät afvensom för bygande af telefonlinien Stockholm—Göteborg.

I det statsrådsprotokoll, som fans vidfogadt den till 1889 års Riksdag aflåtna statsverkspropositionen, i hvad densamma rörde anslagen under finansdepartementet, omförmäldes, att de skulder, hvilka statens telefonväsende för ofvan angifna ändamål åsamkat sig och å hvilka telegrafstyrelsen hade att erlægga ränta och amortering, redan då belöpte sig till sammanlagt 502,000 kronor. Departementschefen anförde emellertid till samma protokoll, att telefonväsendet under den närmare framtiden syntes honom icke böra ytterligare skuldsättas, om ej måhända i och för anläggning af mindre, i förbindelse med hufvudlinierna stående telefontät, af hvilka större afkastning kunde vara att påräkna. Enligt hvad utskottet inhemtat, uppgick likväl telefonväsendets skuld till statskontoret vid 1890 års slut till icke mindre än 762,000 kronor, hvarförutom telegrafmedel till belopp af 235,000 kronor räntefritt förskjutits för telefonändamål. Någon anledning förefinnes visserligen icke, enligt utskottets förmenande, att befara, det telefonväsendet icke skulle kunna bära utgifterna för ränta och amortering å ifrågavarande skuld-kapital, ty telefoninkomsterna befinna sig i snabbt stigande.

Telefoninkomsterna — abonnements- och samtalsafgifter — hafva nemligen, enligt utskottet meddelade uppgifter, utgjort:

år 1883	kr. 45,005: 38
» 1884	» 76,333: 12
» 1885	» 109,970: 92
» 1886	» 149,906: 84
» 1887	» 191,867: 96
» 1888	» 296,600: 74
» 1889	» 364,431: 70
» 1890	» 408,000: —
samt beräknas för år 1891 komma att uppgå till omkring.....	» 600,000: —

Utskottet finner emellertid det vara oegentligt, att ett embetsverk af Kongl. Maj:t utan Riksdagens hörande tillåtes ikläda sig dylika vidtgående ekonomiska förbindelser, och föreställer sig, att telegrafstyrelsen skulle lika framgångsrikt som under den sista tiden kunna på telefonområdet tillvarataga statens intressen, äfven om de medel, hvilka för sådant ändamål måste stå till styrelsens disposition, bereddades derigenom, att antingen Riksdagen på framställning af Kongl. Maj:t beviljade ett förslagsanslag till erforderligt belopp för inköp och anläggning af lokala telefontät, eller ock Riksdagens medgifvande åskades dertill, att telegrafstyrelsen för enahanda ändamål finge inom visst, för år bestämdt maximibelopp mot skälig ränta upplåna medel, att med inflytande telefoninkomster på bestämd tid amorteras.

Hvad den till behandling föreliggande motionen beträffar, så anser utskottet, på sätt af det redan anförda torde framgå, anledning icke förefinnas för Riksdagen att nu anvisa medel till gäldande af telegrafverkets omförmälda skulder; och då utskottet för sin del håller före, att en fullständigare plan för den framtida utvecklingen af telefonväsendet än den som redan blifvit i de statsrådsprotokoll, hvilka vidfogats Kongl. Maj:ts framställningar i ämnet, Riksdagen meddelad, icke gerna för närvarande torde kunna uppgöras, finner sig utskottet icke heller kunna biträda senare delen af motionärens omförmälda förslag.

På grund af hvad ofvan blifvit anfördt, får utskottet hemställa:

a) att Riksdagen må af det år 1889 beviljade anslaget, 750,000 kronor, för anläggning af telefonledningar på extra stat för år 1892 anvisa en femtedel med 150,000 kronor;

b) att Riksdagen må för anläggning af en telefonledning från Piteå till Haparanda på extra stat för år 1892 bevilja 30,000 kronor;

c) att Riksdagen må för anläggning af en telefonlinie från Uddevalla till Strömstad likaledes på extra stat för år 1892 bevilja 26,000 kronor;

d) att Riksdagen må för anläggning af en telefonledning från Örebro till riksgränsen vid Magnor bevilja jemväl på extra stat för år 1892 60,000 kronor, att utgå, derest norska staten anslår medel till liniens framdragande från riksgränsen till Kristiania; samt

e) att herr Ljungmans förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner.

14:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i öfverensstämmelse med hvad förut egt rum, hemställer utskottet, Ang. anslag till den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner.

att Riksdagen må anvisa på extra stat för år 1892 ett anslag af 45,000 kronor till *aflöning åt domänintendenter och uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna.* [12 o. 13.]

15:o) Vidare hemställer utskottet,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, må anvisa på extra stat för år 1892 ett förlagsanslag af 22,181 kronor till *resekostnader vid domänförvaltningen.*

Reglering af flottleder i Norrbottens län.

16:o) På grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under åberopande af de skäl, som till stöd för framställningen finnas anförda till statsrådsprotokollet (sid. 40—43), hemställer utskottet, Ang. anslag till reglering af flottleder i Norrbottens län.

att Riksdagen — i likhet med hvad för innevarande år egt rum — må för *bestridande af kostnaderna för reglering af flottleder i Norrbottens län* anvisa ett extra anslag för år 1892 å 100,000 kronor äfvensom medgifva, att de afgifter, som läggas å flottningen, må för enahanda ändamål disponeras. [14.]

Skogsodlingens befrämjande.

17:o) Med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under åberopande af de skäl, som till stöd för samma framställning anförts till statsrådsprotokollet (sid 43), får utskottet hemställa, Ang. anslag till skogsodlingens befrämjande.

att Riksdagen — i likhet med hvad för åren 1889, 1890 och 1891 egt rum — må för år 1892 för skogsodlingens befrämjande bevilja ett extra anslag af 25,000 kronor, att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att [15.]

i mån af tillgång tilldelas landsting eller hushållningssällskap, som understödja enskilde skogsodlare genom tillhandahållande af skogsfrö och plantor till billigt pris eller beredande af kostnadsfritt biträde vid skogsodlingsarbeten, dock med vilkor att statsbidrag icke må till något län utgå med högre belopp, än hvad landsting och hushållningssällskap tillsammans eller endera af dem för ändamålet anslagit, ej heller till högre belopp än 2,000 kronor för hvarje landstingsområde.

Stockholm den 13 februari 1891.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservationer:

vid *punkten 3:o*) (ang. anslag till postverket) beträffande motiveringen:

af grefve *G. Sparre*;

af herrar *C. E. Casparsson, V. N. Ekenman, R. G. von Hedenberg, grefve E. C. A. Piper, E. V. R. L. Königsfeldt, P. J. von Ehrenheim, O. W. Odelberg, K. Bohnstedt, F. Boström och E. Fränckel*, hvilka ansett, att det å sid. 9—11 intagna uttalandet, som börjar med orden: »Beträffande de omständigheter och skäl» etc. samt slutar med orden: »vidtagandet af berörda förändringar», icke bort i utlåtandet ingå, men att i dess ställe deri bort inflyta ett yttrande af följande lydelse:

»Beträffande de omständigheter och skäl, hvilka legat till grund för de särskilda af Kongl. Maj:t nu ifrågasatta förändringarna i postverkets utgifts-stater, tillåter sig utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet; och då be-

rörda förändringar med afseende å hvad till stöd för dem sålunda andragits synas utskottet vara af omständigheterna påkallade, anser sig utskottet böra tillstyrka deras vidtagande»;

af herr *H. P. P. Tamm*, som yrkat, att i stället för det å sid. 11 förekommande stycket: »En bidragande anledning — — — i husens öfre våningar», måtte intagas följande yttrande:

»Då antalet postförsändelser städse ökas och vaktbetjente äro skyldige att kringbära dessa *alla* dagar under veckan, är naturligt, att antingen tjänstepersonalen, tvungen till oafbrutet arbete utan hvila, måste öfveransträngas och risk uppstå att den i förtid blifver otjänstbar eller ock att kostnaderna måste stiga betydligt. Ännu mera måste detta blifva fallet i den händelse anhållan om frikallelse från tjänstgöring *vissa* sön- och helgdagar bifölles, genom nödvändigheten att under dessa dagar förhyra andra personer i de ledigas ställe. Det förefaller därför utskottet, som om en inskränkning i söndagsarbetet å postkontoren samt ett fullständigt upphörande med postförsändelsers kringbärande inom städerna under sön- och helgdagar eller åtminstone en väsentlig minskning i densamma skulle leda till såväl besparing för staten som till ett bevarande från öfveransträngning af tjänstepersonalen. Ett sådant offer från allmänhetens sida för en billig fordran af vaktbetjente torde vara ringa och kan säkert en sådan anordning lika väl genomföras i Sverige som i Storbritannien, hvars affärlif ej af en likartad bestämmelse undertryckes eller hämmas»;

vid *punkten 13:o*) (ang. anslag till anläggning af telefonledningar), *mom. c.* (ang. anslag till anläggning af telefonledning från Uddevalla till Strömstad):

af herrar *S. Nilsson* och *O. Jonsson*.

Herr friherre *B. A. Leijonhufvud* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

1891 års riksstat anslår:					
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på <i>förslag.</i>		S u m m a.	
		Friheter och kyrkotioende.			
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
17,000	—	—	—	17,000	—
62,400	—	—	—	62,400	—
122,100	—	—	—	122,100	—
100,800	—	—	—	100,800	—
174,000	—	—	—	174,000	—
140,000	—	—	—	140,000	—
20,300	—	—	—	20,300	—
5,400	—	—	—	5,400	—
169,600	—	—	—	169,600	—
35,500	—	—	—	35,500	—
7,052,000	—	—	—	7,052,000	—
1,350,000	—	—	—	1,350,000	—
2,560,000	—	—	—	2,560,000	—
1,900,000	—	—	—	1,900,000	—
94,000	—	—	—	94,000	—
988,000	—	—	—	988,000	—
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> Trpt 14,791,100 — — — 14,791,100 </div>					

Finans-

Departementschefen

Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli. Nuvarande be-
Ökas å anslaget för amanuenser, vikariatsersättning, renskrif-

Kammarkollegium

Statskontoret

Stämpelomkostnader, *förslagsanslag*

Kostnader för allmänna bevillingens uttaxering, *förslagsanslag*

Mynt- och kontrollverken

Omkostnader för kontrollverket, *förslagsanslag*

Kammarrätten

Öfverintendentsembetet

Postverket, *förslagsvis* beräknadt att utgå direkt af postmedlen.
Ökas med

Telegrafverket, *reservationsanslag*, att af telegrafmedlen direkt

Tullverket, *förslagsanslag*, att af tullmedlen direkt utgå. Nu-
Minskas med

Ersättning till städerna för mistad tolag, *förslagsanslag*

Domänstyrelsen

Skogsväsendet:

Bestämdt anslag:

För skogsstaten

» statens skogsskolor

Förslagsanslag:

Till ålderstillägg åt skogsstaten

Litt. A.

riksstatens Sjunde hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.		S u m m a.	
				Friheter och kyrkotionde.			
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
		17,000	—	—	—	17,000	—
lopp	62,400: —	64,000	—	—	—	64,000	—
ning m. m. med	1,600: —	122,100	—	—	—	122,100	—
.....		100,800	—	—	—	100,800	—
.....		174,000	—	—	—	174,000	—
.....		140,000	—	—	—	140,000	—
.....		20,300	—	—	—	20,300	—
.....		5,400	—	—	—	5,400	—
.....		169,600	—	—	—	169,600	—
.....		35,500	—	—	—	35,500	—
Nuvarande belopp	7,052,000: —	7,250,000	—	—	—	7,250,000	—
.....	198,000: —	1,350,000	—	—	—	1,350,000	—
utgå		2,550,000	—	—	—	2,550,000	—
varande belopp	2,560,000: —	1,900,000	—	—	—	1,900,000	—
.....	10,000: —	94,000	—	—	—	94,000	—
.....							
.....	447,208: —						
.....	24,500: —	471,708: —					
.....							
.....	84,400: —						
.....							
Trpt 556,108: —		13,992,700	—	—	—	13,992,700	—

1891 års riksstat anslår:

Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jämförlig anvisning, på förslag.		S u m m a.	
		Friheter och kyrkotionde.			
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Trp:t 14,791,100	—	—	—	14,791,100	—
12,000	—	—	—	12,000	—
30,000	—	—	—	30,000	—
200,000	—	—	—	200,000	—
21,550	—	6	—	21,556	—
15,000	—	—	—	15,000	—
450,000	—	—	—	450,000	—
12,000	—	—	—	12,000	—
25,000	—	—	—	25,000	—
45,000	—	—	—	45,000	—
20,000	—	—	—	20,000	—
400,000	—	—	—	400,000	—
36,810	—	—	—	36,810	—
35,000	—	—	—	35,000	—
60,000	—	—	—	60,000	—
Summa 16,153,460	—	6	—	16,153,466	—

Reservationsanslag:

Till skogsinstitutet

» enskilda skogsundervisningen

» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogs-

Till belöningar för rofdjurs dödande, *förslagsanslag*

Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm,

Byggnader och reparationer, *reservationsanslag*Städers friheter, *förslagsanslag*Observations- och uppbördsprocenter m. m., *förslagsanslag*Kontroll å tillverkningsavgifter, *förslagsanslag*För kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter, *förslags-*Restitutioner, *förslagsanslag*Ålderstillägg, *förslagsanslag*Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag*Postavgifter för tjänstebref och dylika försändelser, *förslags-*Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslagsanslag*Extra utgifter, *reservationsanslag* *)

Kongl. operan

*) Rörande detta anslag kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande.

Förslag till blifvande riksstat:						
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.		S u m m a.		
		Friheter och kyrkotionde.				
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor.	ö.	
Trp:t 556,108: —	13,992,700	—	—	13,992,700	—	
.....	21,300: —	
.....	8,600: —	
väsendet i allmänhet	401,992: —	431,892: —	988,000	988,000	
.....	12,000	12,000	
förslagsanslag	30,000	30,000	
.....	200,000	200,000	
.....	21,550	6	21,556
.....	15,000	15,000	
.....	450,000	450,000	
anslag, högst	12,000	12,000	
.....	25,000	25,000	
.....	45,000	45,000	
.....	20,000	20,000	
anslag	400,000	400,000	
.....	36,810	36,810	
.....	35,000	35,000	
.....	60,000	60,000	
Summa	16,343,060	6	16,343,066			

Bil. Litt. B.**Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Sjunde hufvudtitel.**

	Kronor	ö.
Finansdepartementet.		
Finansdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli:		
Till arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå	4,000	—
Statskontoret:		
Ersättning för af statskontoret gjorda förskott	185,553	—
Öfverintendentsembetet:		
För genomförande af dess nya organisation	500:	—
» uppförande af ny länsresidensbyggnad i Umeå	85,000:	—
Till reparations- och förändringsåtgärder utvändigt å vissa kronans hus i Stockholm	50,000:	—
	135,500	—
Telegrafverket:		
För anläggning af telefonledningar	150,000:	—
Till en telefonledning från Piteå till Haparanda	30,000:	—
» » » Uddevalla till Strömstad	26,000:	—
» » » Örebro till riksgränsen vid Magnor	60,000:	—
	266,000	—
Domänstyrelsen:		
Till afföning åt domänintendenter och uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna	45,000:	—
» resekostnader vid domänförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	22,181:	—
	67,181	—
Diverse anslag:		
För reglering af flottleder i Norrbottens län	100,000:	—
» skogsodlingens befrämjande	25,000:	—
	125,000	—
Summa	783,234	—